

Des avonds om half acht (om acht uur begon de spertijd) was Six weer in de kosterij van de Koepelkerk aanwezig. Hij stelde een brief op voor zijn gewestelijke commandanten waarin hij hun, gelijk in hoofdstuk 2 vermeld, mededeelde dat de groepen van de Raad van Verzet en in beginsel ook de Knokploegen zich aan hun leiding zouden onderwerpen, hij liet de drie bekendmakingen op stencil typen (ook no. 3 waarover nog niet met Vertrouwensmannen gesproken was) en hij liet voor alle zekerheid hetzelfde doen met zijn 'Oproep aan de bevolking', er rekening mee houdend dat de proclamatie van Vertrouwensmannen niet op tijd verspreid zou kunnen worden. Om half twaalf waren de stencils klaar. Een kwartier na middernacht verscheen een auto van het Gemeentelijk Electriciteitsbedrijf (de chauffeur bezat een nachtvergunning) om de stencils naar een kantoor in de binnenstad te brengen waar zij afgedraaid werden. Om kwart over twee werden de gestencilde stukken in de kosterij afgeleverd; zij werden daar samengevoegd en nog vóór zeven uur 's morgens (via de radio was inmiddels vernomen dat Breda als eerste Nederlandse stad was bevrijd) vertrok de eerste koerier naar het Centraal Station: de koerier voor Zwolle die ook de nodige stukken meenam voor de gewestelijke commandanten van de OD in Drente, Groningen en Friesland (en voor de districtscommandanten aldaar). Bij zijn 'Oproep aan de bevolking' (welke er nog steeds van uitging dat er een 'opperbevelhebber' zou zijn en waarin de 'niets ontziende gestrengheid' opnieuw voorkwam) had Six nog aangetekend dat de tekst door 'de verantwoordelijke ondertekenaars' (de commissaris der koningin en de gewestelijke of districtscommandant van de OD) 'naar goeddunken' zou kunnen worden gewijzigd.¹

Ook de Vertrouwensmannen wisten in de ochtend van Dolle Dinsdag dat de minister-president bekend had gemaakt dat Geallieerde strijdkrachten de Nederlandse grens hadden overschreden en dat de *BBC* had omgeroepen dat Breda was bevrijd. Bosch, Drees en Cramer hadden afgesproken dat zij dinsdagochtend eerst met Cleveringa op diens onderduikadres zouden samenkomen om er de proclamatie op te stellen. Le Poole, die die ochtend in Amsterdam was, reisde spoorlags naar Leiden. Cleveringa had voor de proclamatie een concept gemaakt in waardige termen², hetwelk, wat de aansporing tot het bewaren van orde en rust

¹ Wij nemen aan dat een aantal gewestelijke commandanten de voor hen bestemde stukken op dinsdag ontvingen (hunnerzijds moesten zij de districtscommandanten exemplaren sturen) — de gewestelijke commandant in Limburg ontving ze pas op donderdag. ² Tekst in *Verslag van de werkzaamheden van Vertrouwensmannen der regering*, p. 29-30.